

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
23 februarie st. v.
6 martie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 8.

ANUL XXVIII.
1892.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 pf.
Pentru România pe an 25 lei.

Sfânta vinere.

— Poveste din Bucovina. —

Erá odată ca nici odată, că de năr fi fost, nu s'ar spovestí, erá odată o babă și-un moșnég; da aşă și s'făcuse obicei, când se impliniá anul de când se luase, făceau chef și veselie pentru diua ceea. Asă a trecut un restimp bun de ani. Intr'un an au uitat să serbeze diua ceea și de-acolo 'nainte pare că le dase 'n cap, aşă le mergea de reu și pe dos in tóte. Unde seméná, nu resăriá, tot li se primejduiá și din ce in ce tot au dat inapoi, până ce-au remas la sapă de lemn.

Amu odată, când iar vine diua ceea, cănd se impliniá nu șciu căti ani de când se luase el, făceau baba cătră moșnég:

— Nici nu mai țin minte de când n'am serbat diua asta, că scăpătarea noastră, am înșenat bine, de atunci a inceput de când am uitat odată să einstim diua asta, după cum ne s'făcusem obiceiul.

— Bine, babă, s'oserbătorim, dar eu ce, decă nu-i de unde.

— Cu ce ne-a da Dumnezeu, că ei aprende că teva luminări și omul nea amendoi și pace.

Ce a dis astă facut și fară multă zabavă, se prind amendoi la foc și jocă jocă pară ce obosit, îndată să se odihnească, că nu le mai venia sufer, pe urmă baba fă în cofet să se duce la sfântă înăpătă apă, vede un sac blin, punca mană și îpăpe, el mole ca puru, da să îl ridice, el grea că plumbă! Chiama și pe moșnég de îl lăză, apoi îl umflă amendoi și îl duce acasă. Când deslegă, ce să vedă! Intr'un sac căptură grăsule bărbăte, și plinge plină de galbeni! Se statuse pe moșnégul și iau trei galbeni și făcă petrecere, iar pe celalalt și îngrăpa în grăba intr'un loc dosit și rănitie unde nimere să nu le mai dea de ertă. Iau și cel trei galbeni și se ertă la crismă, chirama omului, campere VIII și răchiu, rănit și după lăutari, că să făcă petrecere, încercă că duce și du-se babă îla, sfântă, a găsit un galben și uitându-se mai departe, că mai veșori un galben și apoi nici unul pânat său săquă trei! Se duce cu totii iadăsă la moșnegi, fac chef și voie buna și lăutarii cantă și ei jocă și se veselesc de rup pămîntul.

Dă boala celăiose perduse lăutarii, când a dat de densus că nu-i să intorsă inapoi, că il venea 'n cap, că poate o fi căzută lângă sfântă, unde poposesc și ospătase

ceva. Se întoară el, cătă la sfântă mai în sus mai în jos, dar nici vorbă de sac, numai ce aude cântece și jocuri în bordeiul mosnegilor și dă pe acolo să cerceze ce-i și pote de nu cumva ar avea vre-o șciuntă și de sacul lui de bani. Cătă în tôte partile, dar nu poate află mai mult decât cătă ce mai spusese baba odată la crismă și pentru care da mărturie toti omenei cătă se întemplase acolo, cumcă cu adeverat găsise trei galbeni pe lângă sfântă și că fiind că tocmai se implină atâtia ani de când se luase ei, au vrut să serbătorescă diua această după cum le fusese obiceiul și mai de mult.

Boerul nu așa, că se să mai facă, a trebuit să crede de vreme ce atâtia omenei adeverau pentru densus pre-cum că s'omenei cinstiti, cu frica lui D'eu și că nimeni în viață nu s'făcuse strîmbătate, nici nu s'au bucurat la bănuj nimeruia și s'a dus boerul în drumul lui sărbit că vaj de densus că pierduse pote un sfert din avutul lui.

La 2-3 dile, baba și moșnégul se duc la un gospodar cinstit din sat și îspun: Cu petrecerea am cheltuit un galben, iar că din ceialalt doi galbeni ce le-a remas ar trebă să și cumpere o vacă cu vițel și să puicea Omul bucuros se prinde să-i vândă și el nu mai depară aduse omul și drept mărturie și tărgul se face și moșnegul se prind și trăiesc și patit, iar satul se miră și dice că poate bănuj și patit. Baba de mecas și uită și ditele. Pune un cean în la foc să se opărăște niște rufe. Da-o înapoi îndepătă de fierbe, și sare și picătură pe mână și o frige-măna! Dela o vremie unde nu prinde lapa și clocoții și a rezclocoții, iar stropii săriau hăt cine știe unde de răvise baba în spărietiu.

Intr-o soară vine moșnégul căcasă și amînă trudit și mai tard în veciat de obicei și cucuru nu și boii acasă nu-i omul în bănujul său pacăd. Baba de mecas și uită și ditele. Pune un cean în la foc să se opărăște niște rufe. Da-o înapoi îndepătă de fierbe, și sare și picătură și o frige-măna! Dela o vremie unde nu prinde lapa și clocoții și a rezclocoții, iar stropii săriau hăt cine știe unde de răvise baba în spărietiu.

— Domine, Maica Domnului ître ce să fie și una ca asta! Nu șumiva mâneci o di mare, ean stă să țvăd! Erinează și de tărguimerări, adă și joi, da tocmai păcatăsa de mine! și sfântă vinere și cum mi-am prăpădit minile! Ce eră să fac și jos îcdamul de pe soc și zină afară cu totul.

Apoi intră în casă și să-lăngă vatră, dat năpădușă și apăca pe stă ea de când am inceput să povestesc și intră

'n casă o babă din alt sat, despre care audise c'a murit.

— Bună vremea.

— Multămesc mătușe; da de mult de când nu te-am mai văzut. Pare c'am audit int'ro vreme c'ai fost murit, da slavă Domnului că ești sănetosă, ți-a murit moarte.

— Apoi da, fătul meu, aşă-i lumea. Da ce văd, pare că ți-ai ars mâinile.

— Păcatele mele, că uitasem că mâne-i sfânta vinere și pusesem să opăresc niște rufe și bine că mi-am adus aminte, altfel Dōmne apără și păzește, unde s'a mai pomenit una ca asta să lucrez spre o di aşă mare, că m'am deprins de cum m'am luat cu moșnegul ca să serbez diua asta și bodaproste lui Dōeu, o ducem bine.

— Vezi, fătul meu, eu îs sfânta vinere ș-am știut de credința ta și de aceea ți-am trimis noroc și fiind că din nescință numai erai să păcatuiesci, de aceea ți am vestit și-am venit și eu singură să-ți spun că strănic me arde și-mi fierbe săngele cine lucrăză inspre diua mea și că de astădi înainte s'o păzești și pe cât noroc ai, pe atâtă ți l'oi sporă. Da văd și pe bărbatul teu, că gogește; iaca n'ati busuiocul istă și mâne să-l speli în trei ape ne 'ncepute ș-apoi să i-o dai s'o beie, — iar busuiocul să-l tămânești în glodul cela unde ai vărsat săngele meu și să i-o pui sub cap și s'a insănetosă, s'a intineri și-ți trăi cu bine și cu noroc și-ți avé pâne și sare să dată și altuia. Da, pentru ca să intineresci și tu, n'a-ți mărul istă.

Baba i-a mulțumit frumos, i-a sărutat mâna și sfânta vinere s'a făcut nevăzută. Baba a doua di dimineață cum se scolă, ia cofa de se duce după apă și vede afară unde vărsase ceanul numai sânge. Ia atunci busuiocul ce i-l dase sfânta vinere și face aşă cum o invățase: să moșnegului care pare că se mai infripăză, îi pune busuiocul sub cap și atunci unde-l prinde un somn greu pe bătrân, de se temea să nu-i fie asemenea cu moarte. Baba ia busuiocul de sub cap, pe urmă se resgândește că tot de-o moarte are să moră, și decă i s'or sfârși dilele, n'are să i le dăruescă ea, și iar îi pune busuiocul sub cap. Si a dormit moșnegul un somn aşă de greu, c'a dormit dus, până de cătră séră, când se scolă, baba mai nici nu-l cuncșcea, aşă se făcuse de rumen și de verde, ia atunci și ea de mânăncă mărul ce il dase sfânta vinere și cum mușcă, intineră; de când l'a gătit, ea remăsesese tineră și frumosă ca o fată de douăzeci de ani. Acum trăiau omenii noștri ca 'n sinul lui Dōeu, căci aveau și tinerețe și sănetate și bogăție. Si fără multă zabavă s'au sporit moșnegii intineri cu un băet frumos și cuminte, dar cât crește altul intr'o lună, el crește intr'o di, aşă că 'n scurt timp era flăcău.

Da 'n impăratia ceea era un impărat care avusesese numai doue fete; cea mai mare le era dragă ca lumina ochilor, dar moarte n'alege ci culege. Intr'o di cea mai mare cade la zăcere și reu de tot; ea decă vede, că nu-i de unde, chiamă pe tată-seu și pe măsa și le spun că moare, dar ea le face atâtă rugămintă cu limbă de moarte, că după ce s'a trece din viață, atâtă vreme să n'o ingrăpe până nu s'a găsi un voinic care s'o păzește trei nopti de-arândul.

După ce moare, o gătiră frumos și cu cinstea cunvenită unei fete de impărat, o aşedă intr'o biserică, pune un soldat de pază și inchide biserică pe dinasfară.

A doua di când deschid biserică, soldatul nicăiri; a doua noapte pun alt soldat, dar peste noapte se face și acela nevăzut și tot aşă vreme de trei ani de dile, până ce nu s'a mai găsit nici un soldat care să mai asculte

de porunca impăratului, ca să stee năpteia în biserică și să păzește fata.

Impăratul a poruncit să spențure pe cine nu primă fiind sortit pentru pază, dar cu toții mai cu bucurie se duceau la o mōrtă pe care o vedea cu ochii. Acum de când nu mai găsi soldați să păzește sicriul fetei, fata se găsiă dimineață cu față 'n jos și vînetă ca porombrica, iar de altfel era frumosă la față aşă, pare că era vîe.

Se gândește impăratul ce să facă, ce să drégă ca să 'ndeplinăscă ceea ce făgăduise fetei lui cu limbă de moarte și se hotărăște, ca să dea pe fata lui cea mai mică de soție și cu jumătate impăratie aceluia, ce i-a păzit fata trei nopti de-arândul.

Auând voinicul despre asta, își făcea socotă ori ori și tot se prindea unul cu unul, când altul; da de unde și până unde, fețiorul moșnegilor intineri aude și el despre asta și nici una nici două, se și duce să-și cerce norocul și voinică. Moșnegii dau să i se impotrivescă, dar el nu-i slăbesce; după ce îs ia cele trebuite, se duce la impăratu. Pe drum intâlnesc o bătrână și el cum era deprins de-a fi cuviincios cu bătrâni, că tot-dăuna cinstă dai cinste iei, dice voinicul:

— Sărut mâna, mătușică.

— Multămesc, voinicice; da incotro?

— La impăratu, ca să-i păzește fata și să-mi cerc norocul.

— Greu lucru, fătul meu, dar ascultă-me pe mine; fă cum îți spun eu și nici vînt rece nu te-a bate, că eu sunt sfânta vinere, pe care a cinstit-o maică-ta tótă viață și vreau să te ajut și pe tine, numai să me ascultă.

«Fata astă, fătul meu, îi strigă. Da tu pregătescă-mi intei partierea, aghézmă de cea mare și un par de stejar. După ce te-a inchide în biserică, tu să te ascundi sub raclă și ea în puterea noptei să a trezi și te-a strigă: Vasile, Ioane, Gheorghe și a înșiră tóte numele căte le șcă, da tu să nu respundi, atunci ea să sculă să te cate prin biserică, pe după icone, în altar, în casă, dar tu cum îi vedă-o că s'a sculat din raclă, să te bagi în raclă și să te acoperi cu capacul să-ți pui mâinile pe piept în chip de cruce, iar în gură să îi părtierea și aghézmă mare s'o ai lângă tine și-i fi pecetluit și ea nu s'a puté apropiá de tine. Are să te strige în tot felul, are să-ți juriescă marea cu sare, dar tu să nu te indupeli și când s'a audă cocoșii cântând, ea are să cadă moartă. Atunci tu să te scoli din raclă, să-i pui în gură partierea, s'o stropești cu aghézmă mare, s'o desbraci și să-i bată paru 'n inimă și ea are să tipe, da tu să nu te temi, iar din ea are să curgă sânge negru ca cătrana și numai de l'ai stropă cu aghézmă mare, are să se facă nevăzut, pe urmă s'o imbraci la loc, s'o pui în sicriu și să-i faci cruce; de-acolo poti dormi linistit nu o noapte, da patruzeci.

Asculta băetul povetă babei, se duce la impărat de se 'nveșce, apoi merge la biserică și se pune în raclă, fata se trezește, îi strigă, el nu-i respunde, se scolă să-l cate, atunci el se vîră în raclă, ea se 'ntoarne, îl rögă pe cesta lumea să-i deie drumul, vrea să-l amăgescă cu fel de fel de giurui, el nici nu suflă, dar cântă cocoșii și fata cade moartă, o ia el, îi pune 'n gură părtierea și unde nu răcnește odată, de s'a resunăt biserică, iar când îi mai bate 'n inimă și parul cel de stejar, ca un bou răcnește de clocoțește și se sguduește biserică din temelie.

O pune voinicul la loc în sicriu, o pecetluește cu sf. cruce și cu aghézmă mare din diua de Bobotéză, iar el se culcă linistit și dörme dus până la diuă.

A doua dîi, când vin dela biserică, să-i săringă numai ciolanelele, se miră ca de un lucru mare, când îl găsesc tăăr, sănetos. Îl intrăbă impăratul, îl ispitesc, ce a vădut, ce a audit; îi spune că nimic și se mai prinde pe o năpte, și încă iar pe una. Da acuma fata incepuse a-ș schimbă față și a treia dîi impăratul a poruncit de au îngropat-o cu alai și cu frumuseță cuvenită unei fete de 'mpărat, iar după cătăva vreme a făcut nuntă mare și frumosă cu fata lui cea mai mică și cu feierul moșnegilor pe care i-a adus și i-a aşedat în bine și 'n slava ca pe niște părinți de impărați, iar totă averea lor de mai nainte au împărtit-o săracilor intr'o dîi de vineri; de-asemenea 'n fiecare vinere mare milostenie se făcea în palatul lor. Apoi s'a dat strănică poruncă 'n totă impăratia să nu se mai pomenescă suflet de om care să nu serbeze sfânta vinere; iar pe căte felei le auditi și dvostre că serbeză nelucrând și postind dîua asta, să șici, că-s din ceea.

ELENA D. O. SEVASTOS.

É r n a.

Srna albă stă intinsă căt cuprindi lumea cu ochii,
Ripi adânci, déluri și ape, imbrăcate-s cu-a ei rochii.

Astfel sede nopti și dile liniștită și 'nghețată,
Dîua viu zimbind spre sôre, năpteau cătră lună cată.

Si se 'ntinde 'nfiorată, recea, gingașa feioară,
Imbrăcată 'n haine albe, așteptând din órá 'n órá:

Pe-al ei mire ager, crivă, ca în brațe-i s'o cuprindă,
S'o sărute, s'o desmerde și la jocuri să o prindă.

Si să jóce, să tot jóce, făfăind din albe rochii,
Alungând ce-i viu din cale, astupând la ómeni ochii . . .

Până musica păgână intru-una va cântă,
Până mirele-i în brațe cu iubire-o va purtă.

ELENA VORONCA.

Medicina poporală.

Credințe, datini,, doftorii și descântece poporale.

XLII.

Tusa séu «Tușitul.»

(Urmare.)

Si acestor bolnavi li se face baer din lână, ascamentea celor bolnavi de pocitură, năpratitură etc.

Tusa séu poprul o crede a proveni din răcelă, are urmări rele, căci e «pui de Hectică» (hectică.) Indată ce incepe cineva a tuș în sec, se pune apă în «Coataie» (o căldare mare) și «se bagă în albie» se scaldă. Se ferb bóbă de cucuruz și în zama acestora se preferă flóre de tei, smochine Caróbe și se indulcesc cu zahăr galbén (candis) ori cu miere, din care tei apoi va bă bolnavul de căte ori și vine sete.

Séu:

Se ferbe doue părți de miere și o parte de unsore de porc intr'o «tigane» de pămînt până se închegă, care fiind încă caldă se tae bucați, (căci apoi se întâ-

reșce) din care apoi bolnavul va luă căte o bucată în gură înghițind dulceță.

Séu:

Décă nici acestea nu au folosit, româncă recurge la alte lécuri: «rade hirian care se amestecă cu doue părți de miere, din care mânâncă în totă dîua pe nemâncate, diminéta apoi séra nainte de culcare, căte o lingură. Nu e bine înse a se face mult de-odată, căci se trezește.

Tusa acăsta conturbă liniștea celor sănetosi, din care caușă poporul s-a și format proverbul: «Tusa séu să nu-i trăcă, alta bună i se pună.»

Tróna séu tusa de nas. Se crede că de acăsta nu se scapă omul până nu o «năprătește» altuia. Vrăjitorile invită asă:

Du-te intr'o casă în care n'ai mai fost, suflă la intrare și eșire nasul și di: «cum n'am uitat eu cum se deschide și inchide ușa acăsta, aşă să nu mai știe de mine tusa din nasul meu.»

Séu:

Se dice că e bine a sărută cel cu trónă pe cineva fără a fi simțit, între umeri.

Hectica. Nici o bólă nu o denégă poporul nostru ca pe acăsta. Dar nici nu se ferește românul de alte bôle din cele lipiciose ca de hecticosi și cei cu gance (chancer.) Har Domnului, că de aceste bôle nici nu e infectat poporul nostru ca alte popore. Românul când vede chiar și numai o zgăibută pe corpul vre unui strein, séu îl vede tușind ținéndu-se cu mânile de pept, ori îl va vedé scuipind tusă galbénă, se ferește ca de foc și nu ar mânca, locu, ori dormi cu acela «nici legat».

Bóbolele acestea se denégă și din acea caușă fiind că hainele ce se dau de pomană celor morți de aceste bôle nu le primește, nici le pörtă nime.

Celor cu hectică, când se răcesc, li se recomandă a ferbe o ocă de sare în apă, în care apă se intină o ponévă de lăor, care apoi storcendu-se bine, se invélue în ea hecticosul, fiind în pele, se culcă în pat acoperindu-se bine cu haine căldurose, ca să asude și iarăș până se usucă ponéva. În loc de apă li se recomandă a bē «chiseliță» (zamă dela cot) făcută cu apă caldă din tărițe de grâu (e acră.) Cu acăsta e bine să li se férba și alte bucate.

Séu:

Se ferbe oțet de prune ferte (din comină) cu făină de cucuruz și urzici mórte și se mânca adeseori.

Séu:

Se mânca slănină rîncedită totdeuna, dar cu deosebire de dejun, iar véra se bea lapte de capră négră și zér cald cum se inchiagă.

Descântecile, cinstele, afumările etc. aici nu lipsesc.

«Iar acela ce pôte mânca «untură de câne» unsă pe mălai ori pită și nici din aceea nu se lecuesce, apoi i se aplică nimeritul proverb: «sapa și lopata.»

S. LIUBA și A. IANA.

Nimic nu e mai primejdios, mai corumpător, decât ca să faci din lege instrumentul banal al patimelor și poftelor de partid.

*

Culmea dreptăei, e adesea culmea nedreptăii.

*

Locul de onore în amîntirea unui popor nu e al acelora cari și economisesc banii și săngele, ci al acelora cari îi scapă onorea.

*

Târdiu la vorbă....

Târdiu la vorbă ce-s,
De fel nu-mi pare reu;
Ba nici că vrebu să es
De tot, la largul meu.

Si ce câmpie largă
E dorul meu cel sfânt!
De acea nici las să-mi mărgă
Cuvînt după cuvînt....

Ne duce la perire
Cuvintele 'ndesate,
Deci vorbe de iubire
Ne fie rari, curate.

Din contră am perit,
Si ce ne-a mai remas?...
Un suflet chinuit,
Un tu, un eu — retras.

GAVRIL BODNARIU.

Reynolds intelectul.

— Comedie in 2 acte, de Eugen Scribe și Monvel. —

(Urmare.)

Dl de Wurtzburg. Intru ceea ce privește cărțile, sunt un mare amator, și me pricep mai bine decât la gravuri; tot odată sunt membru al societății bibliografice din Berlin.

Reynolds. (Cu bucurie) A! acăstă societate care a adus atât de mari servicii...

Dl de Wurtzburg. (Cu placere.) »Quorum pars magna fui.»

Reynolds. Din Virgil! Adu-mi mâna. Indată ce-mi vorbește cineva limba tărei... tărei latine, suntem compatrioti.

Dl de Wurtzburg. (Stringându-i mâna.) Scumpul meu compatriot!... scumpul meu nepot!

Reynolds. (Mergând la măsă și privind cărțile de pe ea.) Frumosă edițiuni ai aicea!

Dl de Wurtzburg. Ceva mai mult: o frumosă nepotă, pot să me laud; veți vedea-o.

Reynolds. Va să dic pot să văd?...

Dl de Wurtzburg. De sigur.

Reynolds. (Esaminând cărțile.) Un frumos Terentiu... un Plaut — un Petroniu strălucit, (ie cărțile și le arată dlui de Wurtzburg,) cu toate fragmentele cele noue! Mare Dómine! cătă bucurie sunt în pieptu-mi. Ce frumosă carte!

Dl de Wurtzburg. Imprime de Robert Estienne!

Reynolds. Si acăstă e edițiunea cea bună... Iată, la pagina șesedeci și șese, aceste două greșeli de tipar, ce nu sunt în edițiunea cea rea.

Dl de Wurtzburg. Ce-i dreptul... și putem să le verificăm, — căci am colo și pe cealaltă.

Reynolds. (Intorcându-se la măsă.) O! ce admirabil om e dl consilier! toate edițiunile!

Dl de Wurtzburg. Si ceva mai bun decât toate asta încă.

Reynolds. (Viu.) Cum se pote?

Dl de Wurtzburg. O nepotă, a cărei calități și grăzi, unite cu modestie...

Reynolds. (Dând un tipet.) Miraculos! splendid! Tot ce doriam de atâtă timp!... o biblie primitivă!

Schultz. Frumos, n'am ce dice!

Reynolds. Barbari ce sănțetă!... Dar e a lui Gutenberg... chiar mâna lui Gutenberg a lucrat-o el, inventatorul tipografiei! (*Dlui de Wurtzburg.*) Pot să o ating?

Dl de Wurtzburg. Mai întrebă?

Reynold. (Luând biblia și trecând intre ei.) O cadoroperă a spiritului omenesc! prima piatră a mormântului vecin, ridicat de geniu civilizației lumii!... (*Lui Schultz.*) Cum! dta nu ești emoționat, mirat! Ol cu cătă putere șvânesce inima în mine... privind aceste litere aproape șterse, cari, asemenea caracterilor magice, au gănit barbaria, au făcut să sbucnească lumina, au propagat binefacerile științei și au făcut să fie neperiferabile producțiunile geniului! (*Dlui de Wurtzburg.*) Cât ești de fericit, dle, că posedă o asemenea comoră!... Eu, eu aş da totul din lume...

Schultz. Cred?

Reynolds. Da, da, doctore, ați diminuată diceai: ce frumos lucru e avereia; acum îi simt tot prețul... și de voi putea vreo-dată cumpără vr'o biblie asemenea...

Dl de Wurtzburg. Acăsta... e a dvostre.

Reynolds. Cum?

Dl de Wurtzburg. E prezentul meu de nuntă.

Reynolds. (Sărindu-i în gât.) Ah! moșule! scumpul meu moș!... Ei bine, doctore, simt că aveai dreptate, și că me voi deprinde cu căsătorie.

Schultz. Vezi bine!

Reynolds. Totul ce văd aici îmi pare așa de dulce, așa de placut! Gravuri, cărți! Cred că sunt tot acasă la mine; și apoi un moș incantător, un om instruit, care are așa de frumosă edițiuni!

Schultz. (Trecând intre ei.) De minune! așa dar lucrul este gata, încheiat. Ve conveniți amândoi.

Dl de Wurtzburg și Reynolds. De sigur.

Dl de Wurtzburg. Mai trebuie înse consumăriștilor nepoatei mele.

Reynolds. Pentru asta, nu me ingrijesc; e treba doctorului.

Schulz. Respund de totul.

Dl de Wurtzburg. Ce spui!

Schultz. Duceți-vă numai să preveniți pe domnă; căt despre mine, și fiind că acum cuvântul e dat din partea, am o vizită de făcut în impreguri. Me iertați deci până la vremea de măsă, nu-i așa? (*Reynolds să dus la bibliotecă.*)

Dl de Wurtzburg. Prea bine; eu intru în salon. Dar me tem să las singur pe dl conte.

Schultz. Dar... el nu se mai gândește la noi... convorbește cu cărțile sale... El e în stare să uite și vremea mesei, pentru plăcerea ilustrilor autori reposați — lucrul care nici odată nu mi s-ar putea întempla mie. (*Schultz și Wurtzburg se salută și es.*)

Scena V.

Reynolds singur.

Să mai admir încă, și în totă liniste! să ne punem colea pe acăstă măsă. (*Şedea înaintea mesci, pună biblia și o deschide cu precauție.*) Ce placut e să ai în familie un bibliofil; și căt de bine e, că doctorul și cu mine nu ne-am numărat în rândul celor ce ofer căsătorie... (*Aruncând ochii pe caietul ce dl de Wurtzburg a aruncat, în scena II, pe măsă.*) Uite! Ce văd eu aici? un caiet scris de mine aici! Curios... (*Ceteind.*) «Inconvenientele căsătoriei» (*Ceteșce incet, și se în-*

Balul copilior.

trerumpe.) Să fie cu putință!... (*Ceteșe încă.*) Iată o multime de argumente pe care le-am uitat cu totul! și care îmi par de o tărie... (*Cetind.*) «Dăcă ceea ce e mai greu în lume, e de a găsi fericirea pentru sine, cu atât mai mult când trebuie să cauți pentru doi, pentru trei, pentru patru... și în sfârșit... căci, cine știe numărul copiilor de care cineva este amenințat în căsătorie?... cine poate a-l prevede?...» Nu eu, de sigur; nu e nimic de respuns la aceasta. (*Cetind.*) «Artist, om de litere, savant, viața ta e proprietatea ta; ea nu va mai fi astfel din momentul căsătoriei; perdîndu-ți neînțelegerea, vei pierde talentul teu; el va fi sorbit, înăudisit, nimicit prin amînunțimile și vuetele căsnicei — și cum să ascultă inspirația geniului, când vocea unei femei furiose, când tipetele copiilor tei în legăn te vor urmări până în cele mai adânci ale tale gândiri?» Aceasta, pe credința mea, e prea adevărat, și eu nu m'am gândit nici decum. (*Se ridică cu agitare.*) Copil cum or să type, din momentul nașcerii lor, din legăn și când sunt bolnavi! când le cresc dintii... (*Se primblă viu.*) Însăpmântator însăpmântator la culme și numai ideea aceasta încă îmi cutremură creerii. (*Cetind repede.*) «Cochetăria, adunările, balurile. Îți vei duce femeia ta la bal, său vei trece drept un bărbat hursuz.» E drept. «Si de-o vei conduce, nu vei dormi.» E drept. «Si de vei lăsa-o să fi condusă de alții, vei dormi încă și mai puțin, căci gelosia va tulbură somnul teu.» E drept, forte drept. Căsătoria e dar o insomnie! un vis vecinic ingrozitor! Si eu, care nu me insor decât pentru a pute sărși marele meu uvraj! Lucrăză dar, când n'ai dormit? (*Aruncă caietul pe gheridon la dreptă.*) Ce fericire că încă timp. Căci, în sfârșit, de năș fi găsit acăstă hârtie decât a doua din după nunta mea, judecați ce mi s'ar fi putut intemplier!

Scena VI.

Hantz, Reynolds.

Hantz. (*Intrând misterios.*) A stăpâne! scumpul meu stăpân! te-am găsit. Voiam să-ți vorbesc numai decât.

Reynolds. Vorbește-mi, e ușor...

Hantz. Șciu bine că e ușor; dar ceea ce e greu, e ca să me ascultă... căci e vorba de fericirea dta.

Reynolds. Ce-i?

Hantz. Mi-ai spus adă diminată despre căsătoria dta, și eu n'am dis nimică, de ore ce cu dta, nu e mijloc... dar acăstă veste mi-a dat pentru dta, un tremur din creștet până în tălpi.

Reynolds. Si pentru ce?

Hantz. Diceam așă în mine: Dômne, care nu se gândește la nimică, nu se va gândi nici odată că e insurat.

Reynolds. Eu nu gândesc la nimica?!...

Hantz. Nu, dle, căci chiar adă diminată, în momentul în care ne scoboram pe scară, te-ai suiat indărât pentru a-ti luă pe Tacit.

Reynolds. Da, il am aici, în busunar.

Hantz. Nu, dle, este îci la mine. Dar dta, din nebagare de sămă ai luat cutia de zahăr și ai pus-o în busunar.

Reynolds. (*Privind cutia ce o scote din busunar.*)

Curios! (*I-o dă.*)

Hantz. Judecă după asta numai, dăcă de douădeci de ori pe di, nu-ți vei uită femeia, și ea din parte-i nu va avea de asemenea mare trudă de-a te uită... mai ales după cele ce am audit...

Reynolds. Si ce-ai audit?

Hantz. Eram în grădină, în dosul unui fag stufoas, când două persoane veniră să sădă de ceealaltă parte, pe o bancă; am recunoscut vocea tinerului ce venise adă diminată să inchirieze apartamentul dta.

Reynolds. Dl Frederic, fiul profesorului.

Hantz. El vorbiă cu stăpâna casei, domna de Wurtzburg, și era tocmai dta în joc. Se pare că acăstă femeie te urește și nici te poate suferi.

Reynolds. Apoi...

Hantz. Si ofiterul dicea apostrofând-te: «Fiind că ți asă de mult a formă acest lanț, savant blăstemat ce ești, — ei bine, voi face eu să găsești lângă noua ta «Elenă, sârta fericită a unui nou... Menelas.» — Nu înțeleg de loc ce voi să dică el.

Reynolds. Si eu... eu înțeleg.

Hantz. Pun remășag, că-ți pregătesc niște lucruri neplăcute...

Reynolds. Povești vechi... Si dici tu că el avea un aer prea amoros?

Hantz. Da, domnule.

Reynolds. Sermătină! Si dici că mătușa nu me vrea de nepot, și că me urește?

Hantz. Da domnule.

Reynolds. Sermă femeiei!

Hantz. Ei, ce dici de tôte aceste?

Reynolds. (*Rece.*) Nimic. (*Se pune inaitea mesei și scrie.*)

Hantz. Cum? Nu cumva te pui din nou la lucru, după cele ce ți-am făcut cunoscut?

Reynolds. Nu, scriu mătușei că eu nu voiesc să fac nenorocirea lor, a tuturor, și că renunț la căsătorie.

Hantz. Ah! ce bine facil! (*Vădând că Reynolds scrie o altă folie.*) Dar dincolo ce mai scriu? Iertă-me, dar mi-i frică totdeauna să nu fi distras.

Reynolds. Scriu... tinerului oficier... dlui Stop... pentru ai da de șcire, că renunț în favoarea sa la tôte cererile mele.

Hantz. Ce inimă nobilă!

Reynolds. (*Scriind mereu.*) Nu e nici un merit înăstă; căci astă stă în interesul și în principiile mele. Hantz, ai fost tu insurat?

Hantz. Da, dle; e mult de-atunci; și am fost forte nenorocit.

Reynolds. (*Scriind mereu.*) Femeia ta avea dar vr'un amant?

Hantz. Nu, dle... ea avea doi.

Reynolds. Corios de tot! (*Lasă pena, caută caietul, și-s reamintește că l-a svîrlit pe gueridon. Îl arată lui Hantz.*) Dă-mi acel caiet. (*Hantz îl aduce.*) Acesta e un nou argument, pe care ți-l datorez tă. Am să-l scriu aici. Mai întîi înse, du acăstă scrisore dnei de Wurtzburg, și astălaltă dlui Frederic Stop.

Hantz. Le duc într-o clipă, n'ai grija. (*Face cățiva pași spre ușă.*)

Reynolds. (*Gata a scrie pe caiet.*) Tu ai dis că doi?

Hantz. (*Oprindu-se și revenind lângă Reynolds.*) Da, domnule, cherestegiul și clopotarul dela St. Nicolai...

Reynolds. Clopotarul...

Hantz. Póte să ți-o mărturisescă tótă lumea; tot orașul vuiă de istoria asta. Me duc să aduc aste scriori. (*Ese.*)

(Va urmă.)

Gherea.

Sântem în restaurantul gărei din Ploiești. Trenul accelerat dîn Moldova a sosit chiar acumă. Nu stă acă decât vr'o dece minute; multimea pasagerilor, cari de cări mai grăbiți, dau fugă înăuntru să mai imbucă căte ceva în urma unei nopti petrecută în insomnie în vagonul cel strîmt și inghesuit al C. F. R. Cum intri, ești frapat de o multime de tipuri cari de cări mai interesante: unii te servesc, alții stau la contuar său la teschea. Unul din aceste tipuri îți atrage mai cu sămă atențunea. Densul, nu e inalt, nici scurt; nici gros nici subțire, mai mult frumos decât urit. Colorea feței e de un alb plăcut, barba-i e blondă, bătând puțin în galben. Tipul nostru are ceva distins, exotic și interesant în față. Vedi că nu e un om de rând și comun. E imbrăcat curat și modest înse. Un semn particular: schiopătăză puțin. Dică întrebă cine e și cum îl chiamă, toti îți respund că e Costică Dobrogeanu, marele critic Ioan Gherea și că densul e antreprenorul restaurantului dela Ploiești.

Gherea!... Gherea bîrtaș?... Lucru surprindător. Da, bîrtaș. Si de ce nu? Când în terra nostra, literatura și publicistica e plătită atât de miserabil său mai de loc? Ce să facă un om, care vré să-si petreacă scurta-i viață nu «prin protecție de fuste» nici să ajungă «cumulard»? Ce să facă cineva când nu posedă ca Alesandri Mirceaști, său Gherganii ca Ion Ghica? Nu e nevoie să fii filosof mare, pricpe una ca asta.

Si Gherea stă adi încă binisori. Să-l fi văzut cu 15 ani în urmă, când Dobrogeanu a venit pentru prima oară în terra și n'a cunoscut nici o bărbă limba românescă!

Ti-ai inchisă lectore, că marele Gherea de adi — autorul a doue volume de studii critice — perle în deplin înțeleas al cuvântului — să stea căt mi-ți-i diulica de mare, să lucreze la drumul de fer, săpând, puind sine și traverse pentru maxima sumă de 1 franc și 25 centime! Dar dică și spune, că erau timpuri când Ioan Gherea, pentru a-si putea hrani familia, zugrăvia acoperimente și stătea totă diulica sus pe o casă dela 4 dimineață și până la 8 seara? N'ai să me credi, după cum nu mi-crede și alte multe din viață lui Dobrogeanu. Si totuștote s-au petrecut și sunt adevărate. Gherea a fost eri lucrător cu diua și zugrav; și adi densul e bîrtaș și autor a doue volume de studii critice — perle în deplin înțeleas al cuvântului. Valuri de ale lumei!

Dar... iată că sună pentru a doua oară. Să-l mai privim puțin. Uite-l, e bunătatea în picioare. Un om ce nu vede nicăeri reu, ci pretutindinea numai bine. Mai optimist ca densul nici că am văzut. Tinerimea ambelor universități il venerăza, il adora. Diariștii și publiciștii îl iubesc. Nu cred că Gherea să aibă vr'un dușman; — ba să am iertare — dar unde-l pui pe Hitrovo și pe toți declasații înregimentați în vestita cohortă ai sectiei III? Îmi aduc aminte, că anul trecut când corporile legiuitoră l-au romanisat pe Dobrogeanu, vestitul Hitrovo și compania au unelit și intrigat pe lângă dl Alesandru Lahovari — pe atunci ministru de externe — ca să nu-i prolungă decretul, căci Gherea are păcatul de a se fi refugiat din Rusia, și a se fi scăpat de sub cunțul căzăcesc.

Tera poate fi mândră că are un Gherea. Enciclopedist *di primo cartello*, estetician maestru, filosof pro-

fund, economist și finanțier de mâna intei — fără finance înse — Gherea e versat în toate literaturile moderne din lume și cunoște perfect peste dece limbi vorbite. Cele două volume de studii critice sunt testimoniu cel mai puternic în contra unor bârfitori ce-i invidiează și caută să-i întunce gloria și renumele.

Nu știu ce să admiră mai mult în scrierile lui Gherea. Pătrunderea, finetea, ușurința de a scrie, claritatea, modul de a concepe și a sesiză o chestie; toate sunt de o perfecție în gradul superlativ. Teoria cea mai grea filosofică său economică, care la alții pentru a o dezvoltă necesită volume întregi scrise într-un stil nemțesc și greoi, Gherea o infățișează cetitorului în spațiul cel mai scurt și în stilul cel mai poporal, aşa că fără voie, când lași carte din mâna esclam: Ce talentat om!

Gherea n-o fi având mai mult decât vr'o 36 de ani. Densul continuă a scrie. Pe lângă volumul III de critice, Gherea mai are în preparație un volum de studii economice, parte publicate în «Revista socială» a lui Nădejde din Iași, parte cu totul inedite; căci Gherea înainte de a fi critic și estetician, e socialist. Densul împreună cu Zubcu Codreanu, dr. Russel și frații Nădejde au implantat în terra românescă, drapelul roș al revendicărilor multimei producătoare și desmoștenite.

Prin bunătatea lui, Gherea s-a făcut iubit de toți. Și mulți lipsiți de mijloace, cari fac din când în când conac la densul în momentele de grea cumpănă, și știu iarăș că multora, cari în trecerea lor se opresc câteva momente la Ploiești, Gherea le dă de mâncat și de băut, refuzând înse de a primi vr'odată măcar plata. Așa e Gherea. Bunătatea în picioare, nu l'am văzut încă nici odată supărat, necajit său desnădăjduit. «Curagiul, înainte mereu» e credul acestui tip fenomenal. Un om, care ieră tot, Gherea nu vede ticăloșile presentului, ci se infundă cu gândul în zarea depărtată a unui viitor aurit și frumos, când toți egal vor produce și egal vor gustă din plăcerile vieței, viitor din care el a inceput a întrevăde pe cerul democrației o genă de auroră.

... Dar... iată că sună a III-a oară, trenul e gata de plecare și pasagerii cari de cări mai grăbiți se urcă în vagone și-si recapătă locurile lor. Trenul se pune în mișcare și în huruitura lui, fiecare din cei ce au făcut cunoștință cu acest tip interesant care se chemea Dobrogeanu-Gherea, își dă zbor gândului și reflecteză asupra valurilor lumii, asupra restaurantelor, asupra sorței scriitorilor și asupra altor lucruri, cari de cări mai enigmatici și nebulose.

MIHAIL CANIANU.

Cugetări.

Femeile sincere, inocente și iubitore nu sunt destul de iubite.

*

Cel mai frumos timp din viață e tineretă; e cuminte cel ce știe să profite de avantajele-i și fericit când gustă incunjurat de admirăriune plăcerile-i nespuse.

*

Cruță-ți ca sgârcitul cel mai avar frumuseță și ful; nu usă fără grija de ele; nu le cheltui decă vrei să ai mult timp venitul frumos al unui frumos capital.

*

Pentru ca femeia să fie adorată de bărbat, trebuie să fie egoistă și nepăsatore față de el.

ELENA VORONCA.

M o d a.

Se apropie primăvera. Avem să vorbim despre pregătirile de modă ale acestei stagiuști.

Mânicile se pără tot ridicate pe umeri, ușor umflate în sus și îsprăvindu-se în jos în cîte mici său mari; după gustul fiecărei, aceste cîte pot merge cât de sus, până chiar la jumătatea brațului, formând astfel un soi de *poignet* prelungit. Acest *poignet* său calpac poate fi de catifea său altă garnitură assortată la rochie, său decă e rochia cu două nuanțe, din una din ele, pe când partea mâniciei este de cealaltă nuanță.

Precum vedeti, o să revenim la acele faimose mode care au dat atât prilej de rîs jurnalelor umoristice.

Corsajele au să se pără în felurile cele mai variate cu *figarouri*, cu creți, cu plătie și mai cu sămă cu sămă cu centuri înalte până la pept, încheiate dinainte și dincolo cu găetane de mătase; assortată. Acuma se pără foarte mult corsajele cu totul deosebite de rochie. Acăsta e și practic.

Rochia «princesse» inspiră cele mai frumoase toate de ocazie, ea se face cu o trenă lungă. Redingotă lungă e iarăs în vogue. Se face mai totodată din catifea său stofă negră. La vîră damele vor purta rendigote de mătase cu lungi «basques» de dantelă și întinse pe mătase.

In ce priveste coafura romană, ea s'a trecut deja. Acuma e la modă coafura bisantină.

Bonbone.

In drumul de fier.

— Ângerașule, intrăbă bărbatul pe nevestă, ești bine acolo?

— Forte bine.

— Nu ți-e frig?

— Nu.

— Ușa e inchisă bine?

— Da.

— Atunci dă-mi mîne locul.

*

Un musicant când îl invită cineva la măsă face după fiecare fel de bucate:

— Astă se mânancă bînd vin.

— Si aşă la tôte.

— Dar cu ce nu bei dta vin, dle?

— Cu apă.

*

Intre doue domne:

— Mi s'a intemplat o nenorocire de familie.

— Care?

— Mi-a murit bărbatul...

— Cel nu l'ai avut decât pe dênsul?

Balul copiilor.

— La ilustrațunea din nr. acesta. —

Carneavalul nu uită nici copiii; el ofere nunumai celor mari, ci și celor mici o mulțime de plăceri. Nunumai cei mari jocă și fac baluri, dar și copiii. Nu mai este oraș ori sat, unde să nu se țină și câte un bal de copii.

Ilustrațunea din nr. acesta infășoară pregătirea copiilor la un bal. Densii voind să imiteze pe cei mari,

nu se multămesc numai cu o simplă petrecere cu joc, ci dau și ei un bal mascat.

Ce de pregătiri drăgălaș! Măriora a imbrăcat hainele bunicei; Ionel vré să apară ca un cavaler, cameriera tocmai îi legă cravata; iar Nicu, voind să imiteze pe profesorul de desemn, își zugrăveșce niște mustete.

Si salonul resună de rîsete vesele sglobie și fericite...

LITERATURĂ și ARTE.

Șcrieri literare. Dl V. A. Urechiă a dăruit Academiei Române un document prețios: o scrisoare a împăratului Leopold din 1692 către Brancovean-vodă, tratând despre alianța acestuia cu Austria contra turcilor.

— *Studiile spiritistice ale lui B. P. Hașdeu* sub titlul «Sic Cogito» apar dilele acestea în limba franceză la librăria Hachet, în Paris, și în limba germană la Brockhaus.

— *Dl George Coșbuc* va publica la București un volum de poesii, ce a dat la lumină prin diverse reviste și diare.

— *Dl G. N. Fratoștiian*, procuror la tribunalul Ilfov, a publicat la București «Codicele penal» al României, adnotat cu jurisprudență curții de casătune. — *Dl Gr. Mărășean*, cunoscutul nostru colaborator, aranjază sub presă la București un volum de nuvele.

Academie Română este convocată în sesiune anuală pe 3/15 martie după mieșădi la 1 oră în nouă seu local de pe Calea Victoriei nr. 135. Între alte agende, în sesiunea aceasta va fi la ordinea zilei alegerea a trei membri și anume în secțiunea literară în locul lui V. Alecsandri, în cea istorică în locul lui M. Cogălniceanu și în cea a științelor, în locul lui Bacaloglu. Tot în sesiunea aceasta dl Gr. G. Tocilescu va ține discursul seu de recepție, care s'a amânat din sesiunea trecută; precum și dl Iosif Vulcan, ales anul trecut, în sesiunea aceasta are să-si țină discursul de recepție.

Conferența lui Gion. Duminecă séra s'a ținut la Ateneul din București conferența lui Ionnescu Gion, care în fața unui forte numeros public și ales, care l'a aplaudat deseori, a făcut istoricul «Doftoricescului meșteșug» în țările române de când se găsesc documente până 1815. Ceea ce s'ar crede prea științific în arta conferenței a fost făcut să fie înțeles plăcut pentru public, prin chipul vesel și inteligent în care dl Gion a vorbit.

Sculptorii români. Cetim în «Timpul»: Pentru decorarea palatului universității din Iași, ministrul instrucției a insărcinat deja pe câțiva din artiștii noștri. Așă dl Voinescu este insărcinat să execute două frize mari; dl Georgescu două cariatide (sculptură); dl Valbudea are să execute în marmură două grupe mari alegorice; dl Ioan Alpar va lucra mai multe panouri. Sperăm, că artiștii români vor ști să-si indeplinească cu onore sarcina ce și-au luat și că vor lăsa opere, cu care să se fălească arta românescă.

Un tablou grafic. Cetim în «Românul»: Direcția statuii agronomice dela Ferestrău a prezentat dlui ministrul al agriculturii un superb tablou grafic reprezentând compoziția chimică a peste 400 de probă de vin din diferite podgorii ale țării, executată de dl Mihail G. Munteanu și Cornel Roman, ambii români ardeleni. Dl ministrul și-a exprimat multumirea și aprecierea acostă lucrare atât de instructivă și utilă și căreia partea fostă publicată și în diarele speciale, cum sunt Weinleyber și altele.

Manual de gimnastică. Dl Ioan E. Brodăș, profesor diplomat în gimnastică la școala medie grădinarilor

mâne din Brașov, a publicat acolo un «Manual de gimnastică», cu numeroase ilustrații, lucrat pe baza planului ministerial pentru școalele poporale. Cursul I. Autorul s'a servit de experiență sa, precum și de cele mai bune cărți de gimnastică, între cari mai cu sămă de manualul de gimnastică a lui T. Schneider. Prețul 30 cr.

Cheia Scolarului, carte didactică pentru elevi din clasa I primară, intocmită de M. Dulberge institutor în București, a ieșit de sub tipar. Manualul cuprinde: Deprinderi ortografice, caligrafice, primele cunoștințe de gramatică precum: sunetul, silaba, vorba, facerea și desfacerea propoziției, etc., numerație scrisă, calcule, figuri liniare și poesii naționale. Prețul cărței, 40 bani. Editura I. V. Socec, librării în București.

*****

TEATRU și MUSICA.

Șciri teatrale și musicale. Dl Dimitrie Popovici, prim-baritonistul dela opera germană din Praga, va da dilele aceste un concert la Brașov; iar la 7 martie va cânta în Sibiu într'un concert, ce-l va da cu concursul domnelor Minerva Brote și Maria Crișan. — Dl Dumitru Dinicu, celistul curții române, a dat un concert la Viena în sala Bösendorfer; succesul a fost complet, diarele din Viena îi fac elogii.

Concertul român din Des, dat la 28 februarie n. de inteligență română de acolo, cu concursul tinerimii române universitară din Cluj, precum anunțărăm în nr. 5 al foii noastre, a reușit excelent. S'a executat următoarea programă: 1, G. Dima: «Hai în horă». cor vocal, executat de tinerimea română univ. din Cluj. 2, «Musica», disertație, prelésă de doamna Elena Munteanu. 3, A. Sipoș: «Rapsodie Românească», op. 13., pian-solo prin doamna Anna Popp. 4, «Când pe câmpie», cvartet vocal cântat de domni Ladislau Oros, Valeriu Tempea, Octavian Popescu și Aleșandru Bohățel. 5, V. Alecsandri: «Moldova în 1857», poesiile, declamată de doamna Eugenia P. Papiriu. 6, Vieuxtemps: «Fantasie», op. 5., violin-solo cu acompaniament de pian, prin doamnele Sidonia și Anna Popp. 7, Flechtenmacher: «Cântec ostașesc» cor vocal, executat de tinerimea universitară din Cluj. După concert urmă balul despre care raportăm mai la vale în șirile din carnavalul trecut.

Coquelin fluerat la București. Anunțărăm în nr. trecut, că artistul francez Coquelin acuma jocă cu trupa sa în Teatrul Național din București. De atunci ne-a sosit surprindătoarea scire, că vineri dînsul a fost fluerat. Cauza fluerătării a fost, că impresariul seu ar fi dis, că România este o țără de țigani. Dl Nottara s'ar fi dus la dl Coquelin, plângându-se de purtarea impresariului și dl Coquelin ar fi respuns, într'un mod brusc, că nu are ce face. Sâmbătă seara, reprezentăția s'a ținut în liniște; dar la sfârșitul spectacolului un număr șocare de tineri așteptau pe dl Coquelin la eșire pentru a-l huidui; poliția prindând de veste, l'a făcut să i-eșă pe usa din dos. Atunci tinerii au voit să se ducă la otelul unde locuiesc dl Coquelin, dar poliția a imprășiat pe manifestanți.

Artiștii români și dl Coquelin. Peste 26 de artiști ai Teatrului Național din București au semnat o declarație, cu privire la incidentul Coquelin, prin care spun, că n-au participat la manifestația ce s'a făcut la Teatrul Național, dar protesteză în contra tuturor acestora care insultă țără. Ei termină dicând: «Față cu purtarea artiștilor streini, care este o isbire în sentimentele noastre naționale și de artiști, ca protestare, decidem că cu începere de azi, 15 februarie, să nu mai asistăm la

nici una din reprezentăriile domnului Coquelin ce se dă în Teatrul nostru Național, scutind astfel atât pe dl Coquelin de a ne mai aduce injurii prin purtarea sa, cât și pe acei oameni lipsiți de sentimente românești, care aproba acăstă purtare a streinilor, terfelind astfel instituția noastră, de a se mai găsi în contact cu compania dramatică română.»

Dl Coquelin s'a espluat. În fața acestor manifestații, scrie «Universul» dl Coquelin a cerut să se esplice. Duminecă, la 3 și jum., după prânz, o delegație a studentilor și artiștilor s'a presențat dlui Coquelin la Teatrul Național și explicația a avut loc pentru multămirea ambelor părți. Dl Coquelin a primit cu multă afabilitate delegaținea și, după ce a ascultat reclamația, a respuns că regretă din totă inimă neinteligerea ce a avut loc. — Dică mi s'ar fi espluat lucrurile dela început, a dis dl Coquelin, aş fi desaprobat numai decât pe dl Glasser. Dl Nottara mi s'a plâns, e drept, dar, ocupat cu scena, n'am înțeles bine. Nici odată nu mi-a trecut prin gând să ofensez său să permit că cineva din trupa mea să ofenseze o țără unde am fost primiți cu atâtă căldură. Publicul român nu se poate îndoia de respectul și simpatiile mele. Delegaținea a primit cu multămire declarațiile dlui Coquelin și a avut apoi o întrevedere cu dl de Glasser în cabinetul directorului general al teatrelor. Erau de față dl Gr. C. Cantacuzino, dl prefect Rasty, dl Scarlat Orăscu și un număr de artiști și diași români. Dl Glasser tagădui că ar fi avut de gând să ofenseze țără și declară că nu mai într'un moment de iritație a putut scăpa cuvințe jignitoare, pe care neapărat le regretă și e gata să le retracteze. Administratorul trupei Coquelin s'a angajat să trimiță diarelor o scrisoare prin care să retragă cuvintele ofensătoare ce i-au putut scăpa și să ceră scuze publicului, scrisoare care s'a și publicat în diarele de ieri. Cu acăsta incidentul s'a închis.

Reuniunea română de cântări din Sibiu s-a constituit la 28 februarie n. comitetul astfel: Președinte și dirigent: George Dima, profesor de muzică la seminarul «Andrei»; secretar: Mateiu Voilean, asesor consistorial; archivar: Emil Borcea, funcț. la «Transilvania»; cassar: Cornel Aiser, funcț. de bancă; econom: I. Murășan, funcț. de bancă. Membrii în comitet: Ioan Popovici, diacon și învățător la școala de fetițe; Julian Popescu, funcționar de bancă, și Victor Tordășan, oficial consistorial.

Corul vocal român gr. or. din Bocșa-montană a dat la 15/27 februarie, concert cu următorul program: «La arme», de K. M. Karrasz, cor bărbătesc. «Iléna», de Musicescu, cor micst. «Nópte», de F. Schubert, cor bărb. «Dor, dorule», de Musicescu, cor micst. «Junimea», de Porumbescu, cor bărb. «Stâncuța», de Musicescu, cor micst. «Arșița», de Porumbescu, cor bărb. «Moș bătrân», de Musicescu, cor micst. «Oșténul român», de Musicescu, cor micst. «Dis-a badea», de Musicescu, cor micst. Venitul curat a fost destinat pe séma corului gr. or. de acolo. După concert urmă un dans fără vesel, care a ținut până în dalbe dori. Toți s-au depărtat cu cele mai bune suveniri și plini de recunoșință față de cor pentru acăsta petrecere prea reușită.

Piese musicale noi. În editura lui Const. Gebauer la București au apărut următoarele bucăți musicale, datorite talentului compozitor Gheorghe A. Dinicu: 1, «Somnorose păsărele», romanță pentru voce și pian, poesie de Eminescu. 2, «Noi țărani», aria poporala. 3, «Păsărelele», polca pentru pian. 4, «Issa Issa», aria populară.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Sciri bisericești și școlare. *Dl Maxim Popovici*, administrator protopresbiteral al Bocșei-montane a fost ales la 15/27 februarie, cu mare majoritate, protopresbiter. — *Dl Demetrie Procopovici* din Cluș, sublocotenent c. și r. la divisiunea de baterii nr. 24 în Cernăuți, în săptămâna trecută a fost promovat la universitatea de acolo la gradul de doctor în drept. — *La Arad* esamenele de de evaluație preoțescă se vor ține la 9 martie n. și dilele următoare.

Capela română din Paris, binecuvântată de preotul de acolo, se va sfînti și în mod oficial cu pompă mare. Inaugurarea solemnă s'a ficsat definitiv pe 16 aprile. Va oficiă șenșus mitropolitul-primăt, insotit de episcopii de Roman, Argeș și vicariul mitropoliei din București. Corul lui Musiceazu dela mitropolia din Iaș va cânta la ceremonia de inaugurare.

Adunare invățătorescă. Reuniunea invățătorilor din despărțeminentul Făget a ținut adunarea sa generală marți în 1 martie st. n. în Făget, cu prelegeri practice din diferitele obiecte de invățămînt.

C E E N O U ?

Hymen. *Dl dr. Emil Pop*, asistent al profesorului Babes în București, în dumineca trecută s'a cununat cu dșora Cornelia Pop, fiica dlui Leontin Pop, jude la tribunalul din Cluș. — *Dl Christofor Iliuț*, absolvent de teologie în archidiocesa Bucovinei, la 21 februarie s'a cununat cu dșora Maria Piotrovski din Crasna în Bucovina. — *Dl Petru I. Suciu* și dșora Eugenia D. Mincu s'au cununat la 13/25 februarie în București.

Sciri personale. *Dl dr. G. Crăiniceanu*, medic militar și oculist în București, cunoscutul nostru colaborator, a reușit a redă vederea unui băet nenorocit orb în etate de 13 ani pe care un alt medic l'a declarat incurabil. — *Dl dr. Eusebiu Procopovici*, medic de corvetă provizor, a fost numit medic de corvetă efectiv.

Seratele și toaletele contesei Pace. Soția contei Pace, actualul președinte al Bucovinei, a primit deu-nădi o scrisoare anonimă care critică seratele și toaletele sale. Densă bănuind că scrisoarea a fost făcută de bar. Nicolae Mustață, a trimis-o unui expert din Viena, ca să constateze acăsta. Intr'acesta br. Mustață afănd că i se impută, a scris contelui Pace declarând pe cuvîntul seu de onore, că nu densul a scris acel pamflet. Conte Pace, poftind la sine pe baronul, care totodată era și consilier dominal, i-a spus în prezența a doi martori, că expertul din Viena a declarat, că scrisoarea e a baronului, deci a ordonat în potrivă lui cercetare disciplinară. Br. Mustață a spus iarăși, că nu el a scris pamfletul, totodată își dădu dimisiunea din postul ce ocupase, iar mergend acasă cerî prin doi martori satisfacție dela contele Pace; martorii contelui însă au fost de părere, că afacerea de onore numai după terminarea cercetării disciplinare se va pute rezolvî. Intr'aceste contele Pace detine un bal, dela care intrăga boerime română s'a absentat. A doua di el se duse la Viena, unde grăbiră și căpătenile românilor; acolo aderenții contelui, deputații poloni, ruți și nemți ai Bucovinei, declarară că-si vor depune mandatele; deci se dice, că dieta se va disolvá. Acăsta afacere a stîrnit mare consternăție în cercurile române; toți românii sunt uniti sub influența resensului ce simt. Iată la ce au fost bune seratele și toaletele dnei contese Pace: s'au trezit în sfîrșit și românii din Bucovina!

Reuniunea femeilor române din Zernești și giur, în adunarea sa generală din urmă, a constatat, că fondul reunii la finea anului trecut a fost 2081 fl. 20 cr. Tot atunci s'a constituit și biuroul reunii, ale-gîndu-se președintă dna Maria Găroiu, vicepreședintă dna Elena Metianu, casieră dna Ecaterina Bude, notar dl Ioan Străvoiu, iar membre în comitet dnele Maria Gogonea, Maria Badiu, Maria Pana și Aurelia Cuceanu. În ianuarie reunii a împărtit ajutore fetițelor sărguini-ciose dar sărace, cu care ocasiune dl Nicolae Găroiu a ținut o cuvîntare, la care a respuns directorul școlar dl V. Bude. Balul dat de reunii în carnavalul trecut a produs un vînit curat de 51 fl. 87 cr.

Reuniunea femeilor române din Sibiu va ține adunarea sa generală în 6 martie n. după miédădi la patru ore în localul societății române de lectură, sub presidiul dnei Maria Cosma secretar dl dr. Octavian Russu. La ordinea dilei va fi raportul comitetului, esaminarea socotelilor pe anul 1891, propunerile eventuale.

Nu va fi expoziție la Blaș. S'a fost făcut proiectul, ca Reuniunea femeilor române gr. c. din Blaș să aranjeze o expoziție cu ocasiunea adunării vîitorice a Asociației transilvane. Dar în urma legii din tîrnă trecută, care oprește ori ce expoziții de caracter general în ră la 1895, expoziția proiectată nu se va ține.

Institute de credit. *Albina* din Sibiu, care la 29 martie își va ține adunarea sa generală, și-a publicat bilanțul; capital social 300,000 fl., profit curat 69,136 fl. 82 cr. — *Someșana* din Deș va ține adunarea sa generală în 17 martie; capitalul social e 50000 fl., profit curat de an 5457 fl. 27 cr.

Necrolog. *Ioan Crețariu*, proprietar în Vingard, a murit la 24 februarie, în etate de 43 ani.

CARNEVAL.

Balul românesc din Deș, la 28 februarie, ținut după concertul despre care raportărâm în rubrica «Teatru și muzică», a avut un succes foarte mare. A luat parte un public foarte numeros, incât dansurile sociale s'au jucat de căte 80 de părechi. S'a deschis cu Ardeleana, iar după pauză s'a continuat cu Someșana; Romana de două ori. În pauză doisprezece tineri au jucat Călușerul și Bătuta. Venitul brut se urcă aproape la 400 fl. Costumul național a fost reprezentat admirabil și frumos; s'au purtat de domnene Veronica Mihali, Raveca Herman din Deș, Carolina Pocol din Buzău, Flórea Pop din Lapirt, Iosefina Pop Ilénda, Maria V. Cupșa Măgăreană, Virginia Tincu V. Groș, Pop Ocna și de domnișoarele Aurelia Nagy Mestecăan, surorile Chifa Brasăleu, Flórea Pop și Lucreția Făgărășan Teure, Maria Rednic Urișor, Sabina Boer Gherla, Virginia Terente Romuli. Au mai luat parte domnene Anna Muntean Deș, Alexa Pop Clus, Amalia Anca Deș, Leona Medan Someșuta, A. Pop Lăpuș, Bartók Deș, Bocanici Deș, Maria Brehariu Deș, Carolina Budu Lapirt, Corpodean Deș, Domnica Iuga Negrișteanu, Cherebet Codor, Deciani Deș, Darko Deș, Elena Muntean Deș, Elisabeta Szarvadi Deș, Etelca Schön Deș, Ernestina Man Deș, Elena Hossu Cluș, Eleonora Nichita Zălau, Flórea Petri Maier, Frank Deș, Fodor Deș, Fany Dragoș Iclod, Huza Deș, Sidonia Holloșka Deș, Iuliana Mureșan Deș, Iosefina Hatos Deș, Laura Hossu Restolti, vîd. Maria Hossu n. Mihali Deș, vîd. Maria Racotî Remetea, P. Muresan Deș, Mihali F. Deș, Marcus Deș, Maria Grădovici Deș, Nik. F.

Des, Otilia dr. F. Negruț Șintireag, Papiriu Iclod, Pop Ilénda, Pompeia Făgărașan Teure, Catalina Székely Deș, Valeria Goron Cuzdióra, Valeria Muresian V. Groșilor, M. Brehariu Somoșaleu, Schön Deș și domnișorele: Ana Pop Cluș, Ana Muntean Deș, Cherebet Codor, Eugenia Nichita Zelau, Eugenia Papiriu Iclod, Gabriela Petri Năsăud, Hortensia Laszlo Cluș, Holoșca Deș, Cornelia Brehariu Maia, Laura Veturia Mureșian Deș, Letitia Medan Somcuta, Mariți Anca Deș, Mariți Petri Năsăud, Nina Misinger și Otilia Misinger Deș, Oltean Negrilești, Susana Lazar Apșa, Sidonia Pop Cluș, Susana Stean Mogojă, Ana Filip Remetea, Aurelia Hossu Clos, Bartók Deș, Bociani Deș.

*****

OGLINDA LUMEI.

Doctorile unui preot. Acum vr'o 60 de ani nu se vorbiā în totă Germania decât de vindecările minunate operate de un simplu tēran dintr'un sat percut al Silesiei. Tēranul avea doctorii fórte simple: desbracă pe bolnavi și-i frecă cu un burete muiat mereu în apă rece; punea și comprese tot de apă rece, inse intr'un chip asă de neesplacabil, incât o multime de suferindii s'au vindecat. Tēranul acesta se numiā Priessnitz, și văstea despre dēnsul a ajuns curēnd la curtea impératescă. Impératul a dat atunci autorsația pentru crearea primului stabiliment hidroterapic. Acum a eșit la ivélă preotul Kneipp din Woerischofen, în Bavaria. Dēnsul vindecă tot cu apă rece, inse intr'un chip cu totul deosebit de al lui Preissnitz. El pune pe bolnavi să umble un cias séu doue cu picioarele gōle prin ierbă, umedă de rouă, séu le ordonă să pășescă un sfert de cias, tot cu picioarele gōle, pe niște trepte de marmoră udate mereu cu apă rece, séu intr'o apă mică curgētore, séu pe zăpadă cădută de curēnd; și infășură peste tot séu în parte, cu cărpe ude, și légnă în niște coveti anume făcute, și după o cură de câteva săptămâni, le dă drumul, mai mult séu mai puțin vindecați. Bolele ce vindecă sunt următoarele: anemia, bōlele nervoșe de ori-ce soiu, insomniile rebele, reumatismul articular, paralisiile, bōlele de plămâni, de gât, polipi în nas, bōlele de inimă, paralisia și atrofia membrelor la copii, diformările óselor. Alergă lumea din tōte pătiale la Kneipp. Cu banii pe care dēnsul îi ia dela cei bogăți, ingrițeșce pe cei săraci.

Un club de femei. Mai multe dōmne din inalta aristocrație parisiană s'au decis să fundeze un club al femeilor. Aceste dōmne se plăcă singure acasă, pe când patii lor lipsesc, și de aceea au hotărît cu strășnicie să petrēcă și ele între ele. Unul din cluburile deja intemeiate, sub numele de «Dress-Club», are următorul statut. Art. I. — Ca să fii admisă în «Dress-Club», trebuie să ai vîrsta de douăzeci de ani impliniți. Numai «gromele» vor putea fi admise dela vîrsta de patruzeci ani. Străinele de distincție vor putea fi admise ca temporare. După trei ani de frecventare ca membre temporare, ele vor fi membre permanente. Art. II. — Comitetul de admitere se va compune din dece membri plus o presidentă și o vicepresidentă. Art. III. — Ori-și-ce persoană ar dorit să fie admisă în cerc, va trebui să prezinte o cerere îscălită de două nașe. Art. IV. — Candidația amânată se poate prezintă de două ori, dar a treia oară nu. Art. V. — Cotisația anuală e de 5000 fr. Art. VI. — Dōmnele, membre ale cercului, care ar fi silite să lipsesc dela Paris un an sau mai mult, pot fi dispense-

sate de cotisații. Art. VII. — Ori-ce cotisație trebuie plătită pe sin. Art. VIII. — Fumatul este interdis.

O cununie în balon. O cununie adeverat americană a avut loc, deunădi, la Denver. Mirele și miresa primiră binecuvântarea preotului în nacela unui balon și imediat după cununie se ridică în vîzduh, pentru a petrece luna de miere în apropierea stelelor. Călătoria aceasta de nuntă luă înse un sfîrșit tragic. La o înălțime de aproape 3000 de metri, balonul, apucat de o vijelie, se sparse. Noii căsătoriți sărită jos cu ajutorul umbrellei de siguranță și au fost găsiți leziinati în mijlocul unei câmpii de grâu. Rănilor ce și-au făcut, de și grave, lasă totuș speranțe pentru viață lor.

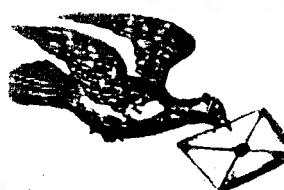
SFATURI HIGIENICE.

In contra sărutărilor. Un doctor american din New-York este mare inimic al sărutărilor. El dice, că în gura fiecarui om se află 22 de bacterii de diferite feluri și prin sărutare aceste bacterii străplântă felurite bōle dela un om la altul. De-alțimetrele e lucru cunoscut, că mai cu sămă pe ómenii bolnavi e fórte periculos a-i sărută. Sunt anumite bōle — și intre acestea bōlele lipiciose de sine se înțelege, că ocupă primul loc, — cari prin sărutare trec cu totă siguranță dela om la om. De aceea la nici un cas nu e bine să fie cineva prea «păpucios» și numai un căstig ar fi pentru ómenire, dacă sărutările s'ar perde cu totul din obiceiu, său dacă s'ar obiciu cel nuțin a se sărută numai pe frunte ori pe obra.

In contra migrenei. Într-o ședintă a societății medicilor din Viena, doctorul Weiss a făcut comunicări asupra unui tratament nou și simplu în contra migrenei, adică a durerei de cap. Apăsați cu mâna între osul pieptului și între pântece. Artera burtei fiind comprimată, incetăză or-ce durere de cap. Dr. Weiss a tratat cu succes astfel 23 de bolnavi, în câteva dile.

*****

Poșta redacțiunei.

Oravița Se va publica. Până acum nu s'a putut căci am avut altele primele mai de mult.

Paris Nu bucurăm de revădere. Cele trimise vor urma pe rând.

Arad. Sunt originale său traduse? Trebuie să scim hotărît. **Bozcaș.** A sosit. Cât mai curând.

Călindarul săptămânei.

Diua săpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele
Duminică 1 din postu Ev. del Ioan c. 1	gl. 4. a inv. 4. res. 1 ap.		
Duminică 23 Par. Policarpu.	6 Victor.	6 31	5 54
Luni 24 Af. cap. S. Ion Bot.	7 Gottfried.	6 29	5 56
Martă 25 Par. Tarasie.	8 Toma.	6 27	5 57
Mercuri 26 Par. Porfirie.	9 Filimon.	6 24	5 58
Joi 27 Par. Procopie.	10 Franciska.	6 22	5 53
Vineri 28 Par. Vasiliie.	11 40 Mucenici.	6 20	5 0
Sâmbătă 29 Cuv. Par. Casian.	12 Constantia.	6 19	5 1

Rugăm cu stăruință pe cei ce nu s-au achitat încă abonamentul să-și facă datoria.

„SILVANIA” institut de credite si economii in Simleu.

C O N V O C A R E.

Dominii actionari ai institutului de credit și economii „Silvana”, societate pe acțiuni, se invită în virtutea §-lui 20 din statute la

a IV-a adunare generală ordinată,

care se va ține în Simleu-Silvaniei la 21 martie 1892 st. n. înainte de miezul orei 10 în localitatea institutului.

Obiectele posibile la ordinea dile sănt:

1. Raportul anual al direcției.
2. Raportul comitetului de revisiune asupra computului anual al bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.

3. Stabilirea bilanțului anual și ficsarea dividendelor.

4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebunță suma amintită în § 99 p. f.

5. Ficsarea prețului marcelor de prezentă.

6. Stabilirea statutelor pentru fondul de pensiune al oficialilor institutului.

7. Alegera comitetului de revisiune în sensul §-lui 57 din statute.

8. Înregătirea consiliului de direcție conform §-lui 38 din statute.

9. Eventuale propuneri din partea direcției.

10. Esmuirea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atenția domnilor actionari la dispoziția §-lui 23 din statute în sensul căruia «la adunarea generală au vot numai acei acționari, care cu cel puțin jumătate de an mai născute de adunarea generală au depus la direcția instituției actiunile sale, eventual și documentele de plenipotență».

Acțiunile și eventualele documente de plenipotență sunt a se depune la direcția institutului cel mult până la 20 martie st. n. 4 ore după miezul orei 10 în Simleu-Silvaniei, la 15 februarie 1892.

Contul bilanțului pe 1891.

Pasive.

Active.

Cassa în numărător	257177	Capital social	75000
Imprumuturi de bancă escomptate	3798742	Fonduri de rezervă	683105
Imprumuturi hipotecari	6586507	Depuneri pentru fructificare	27798591
Imprumuturi pe obligațiuni	16246	Cambii de bancă reescomptate	9950480
Efecte	205780	Interese transitorie anticipate	650412
Realități	261185	Dividende neridicate	4050
Cont-Courant	100627	Cont-Courant	255224
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	110489	Cont-transitoriu	55380
Mobilă amortisare	1130	Diverse conturi creditori	31486
Interese de rescomptă anticipat	1017	Profită curat	1455278
Diverse conturi debitorie	29798		
	57461		
	<u>484230.06</u>		<u>484230.06</u>

Eșite.

Contul profitului și pierderilor.

Intrare.

Interese:		Interese:	
pentru dep. spre fructif.	12056.32	dela cam. de ban. esc.	22914.36
, fonduri de rezervă	262.72	, credite hipotecare	5633.68
, conturi curente	239.39	, credite pe obligat.	250.41
Spese:		, credite amanetari	295.60
salare și mace de pres	3801.77	Provisione	538.03
comp. de timbru și alte sp.	2053.56		28632.08
Date:		Taxe:	
, directă	1452.69	> de transcrieri	55.—
după interese la depuneri	926.51	> > creteri	770.73
Amortisare:		Chiria	
, din mobilă	119.30	Profit dela vend. de efect.	825.73
, din amanete	6.30	Diverse	
Profit curat	14552.78		
	<u>36365.04</u>		

Simleu-Silvaniei, la 31 decembrie 1891.

Andrei Cosma m. p.

Ioan P. Lazaru m. p.

director executiv.

comptabil.

Membrii directorului: George Pap m. p., președinte; Artemiu Sarkadi m. p.; Ioan Angyal m. p., dr. Ioan Nichita m. p., Florian Marcus m. p., Ioan Serem. p. August Marcus m. p., Daniel Delei m. p., Vasile Păteș m. p.

Acest bilanț examinându-se și confrontându-se cu registrele principali și auxiliari ale societății, s'a gasit în consonanță cu aceleași exacte.

Simleu-Silvaniei, la 15 februarie 1892.

Membrii comitetului:

George Pap m. p., Alimpie Barbolociu m. p., Demetru Suciu m. p.